

גיליון מס' 478 פרשת קרח
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת הרבני
איש החסד מציל נרדף מרודפיו בימי עברה וזעם
מרדכי יוסף בן ר' אברהם קוזמה ז"ל
נלב"ע כ"ז סיון תשל"ח
הונצח על ידי בתו שתחי' ונכדיו לאוי"ט

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח כי לא טוב אנכי מאבתי

כשם שהיה רבינו זיע"א מסור שלא לנוד מכל זיו מדברי השר"ע ונו"כ, כן היה מסור בכל ליבו שלא לחדש דבר שלא שמע מרבתי, הדוגמאות לכך הינם רבים מספור, ואציין מה שעלה בזכרון כעת.

כידוע רבינו זצ"ל היה מעודד ת"ח להדפיס ספרים, וכפועל יוצא כל מחבר היה מוצא לנכון להביא את ספרו לפניו, ספרים רבים היו נערמים בבית רבינו דבר יום ביומו, יום אחד צדו את עיני ספר חדש בשם 'לולאות תכלת', ובפותחי את הספר ראיתי שרבינו ז"ל כתב בכתב ידו בעמוד הראשון דברים קשים כגידים, וז"ל הקדושה: **לכבוד המחבר שיחיה, כל רבותי לא החזיקו מזה וכבר אמרו במד"ר (במדב"ר פ"ז ס"ה) שהתכלת נגנו ורמב"ם פ"א מציצית ה"ט כ' העושה לבן בלא תכלת כו' וזה הוא מנהגינו, וכבר השיב מ"ח שליט"א תשובה ע"ז שאין לחוש לזה וגם ראיתי ת"ח בזמננו שהדפיס קונטרס להשיב לכל טענותיהם של היום, וגם בלא"ה א"א לנו לעשות דבר חדש בלא מסורת.** והנה ידוע כמה היה רבינו מחזר לקיים את כל המצוות ששייך בזה"ז ונוסע למרחקים עבור זה (ועי' ארחות ישר סי' כ"ז) מ"מ לא לבש אפי' פ"א כל חוט צבוע מהסוגים שבקונטרסים המתחדשים חדשים לבקרים, ובדעת נוסה ציצית (סי' רע"ג) כתב רבינו: **אין בדבריהם ממש שחז"ל אמרו שהתכלת נגנו וא"א להמציא דינים חדשים בהשערות בעלמא בלי קבלה מאבותינו, ושם בסי' רע"ט כתב רבינו דבואי אינו תכלת, עיי"ש כל הפרטים בזה.**

עוד מצאנו מכתבי רבינו זצ"ל בנוגע לחידוש שהונהג לאחרונה ברצועות תפילין הצבועות מב' הצדדים, וזה לשונו בדעת נוסה תפילין (סי' תר"ד) וז"ל: **בגמ' איתהפכא ליה רצועה (מ"ק כ"ה א') איתא שלא צבעו מאחוריו, ורש"י ותוס' במנחות ל"ה ב' גבי ונוייהן לבר כתבו שאין משחירין בפנים, ואחרי שחז"ל לא נהגו כן (ומעולם לא עשו כן אבותינו ואבות אבותינו), לענ"ד אין לחדש דבר ואין לנו להדר בזה, וגם שלא ישתכח ההלכה.** ועי' בס' ראש אליהו (ח"א סי' ז') שמנה ו' סיבות להדר ברצועות הנ"ל ורבינו דחאם כנ"ל, ובס' שאלת רב (ח"ב עמ' קע"ז) נשאל רבינו: שמעתי מיהודי חרדי שהיה רופא בכיר בענייני המחלה רח"ל שטען שבצבע שעי"ג הרצועות יש חומר שגורם למחלה רח"ל ואין לצבוע בצד הפנימי שאז הצבע נוגע בעור. האם נכון מחמת זה לוותר על ההידור השתמש ברצועות עם צבע דו צדדי או הוי בכלל שומר מצוה לא ידע דבר רע? והשיב רבינו: **שקר וכזב, אבל ההידור לא היה בגמרא לכן אין לעשותו.** ובקונטרס עזרת אליעזר שמות (עמ' 36) שאל על נער בר מצוה שקיבל מתנה תפילין חדשות והרצועות של התפילין הם שחורות מכל הצדדים האם ילישם כמו שהם כדי לא לבייש את הנותן או שיחליפם לרצועות כנהוג, והשיבו רבינו ז"ל: **יצבע לבן מצד השני (!) ויצויין כי מה שהדריך את רבינו ביותר ביותר היינו השינוי מהמנהג, ובד"נ הערה 280 כתב לא' שפקפק כמה דברים בענייני הדיו שמספיקים ברצועות: החששות שלך יש ליישב ובכל זאת אין לעשות כן שאין לשנות ממה שהיה בימי חז"ל ובימי אבותינו וחדש אסור מן התורה.** [אגב לגבי בתים ללא קפלים חכ"א הביא לפני רבינו הטענות והמעלות שיש בהם ומאד התפעל מהם, וכשהציע שיביא לו בתים כאלו שמח מאד והניחם, אכן לאחר תקופה בא א' מבאי ביתו ואמר לרבינו שזה 'דבר חדש', ואת כל החששות שזה פוטר אפשר לסדר גם בשיטה הישנה, חזר רבינו זצ"ל להניח את בתים שנעשים בשיטה הישנה].

אחד מהחברות הותיקות של רבינו לקה במחלה, ולרפואתו קיבלו ע"ע רבים להתחזק בצניעות ולחדול מחבישת פאה נכרית כיון שאותו ת"ח ז"ל מאד התנגד לזה, וגם בביתי רצו להתחזק בזה, אמנם לפני שעושים שינוי משמעותי כזה ראינו צורך לשאול באורים, ורבינו הקדוש ז"ל מנע ממני ואמר **אנחנו נוהגים היתר בפיאה.** ושמעתי מרבינו זלחה"ה ששמע מאביו זיע"א שר' איצלה פטרבורגר שנישא בזיווג שני ובא לגור בירושלים, והיתה זוגתו חובשת פאה נכרית ומחו בו, והלך לשאול בעצת ר' שמואל סלנט זצ"ל ואמר לו שהיות זה זיווג שני, אזי רק אם יורה שהפאה אסורה מדינא ולא מחומרא יאמר לאשתו שתסירנה, ור"ש לא רצה לאמר בזה איסור, עכ"ל.

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג ע"ה

היום ח

שב"ק קרח תשע"ח

בבוקר יצא מרן לבית הכנסת לדרמן לשמש כסנדק בברית מילה. אחרי הברית נכנסו קבוצה של כשלושים ילדים שגרים בחולון, והתחילו לשמור שבת לאחרונה במסירות נפש, והגיעו לשבת לבני ברק לחוש אוירה של שבת אמיתית. מרן ישב ולמד וכשנכנסו לא שם לב שנכנסו. כאשר ניסו להעיר את תשומת לבו לעשרות הילדים הממתנים בחדר, "התחנן" שימתינו "רק נגיע עד המשנה" כלשונו, והמחזה היה נורא כמו מהלך במדבר לאחר שמצא מים ושותה לאחר שכמעט התיבש ומתחנן אל תפסיקו את המים, ואח"כ התיחס אליהם בחמימות ובירכם.

שאל ... מה שמספרים על מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל שאחר פטירת אביו מרן הבית הלוי לא העיז ללכת לקברו, והרי בחייו כן הלך ומה השתנה לאחר פטירתו. והשיב מרן, הרי בגמרא בחולין אמרו שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ויתכן שר' חיים חשש לזה ולכן לא הלך לקברו.

מרן סיים מסכת ביצה והראה את הגמרא שם בדף ל"ב שלושה חיייהם אינם חיים, ואחד מהם "מי שאשתו מושלת עליו", ושאלו מה העצה לזה ואמר תפילה.

שאלו על מה שאמרו בגמרא בפסחים ק"ח קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וכתב הרשב"ם שם נפק"מ למיבעי רחמי. ולכאורה קשה איך מותר לבקש רחמים על נס הרי מנכים מהזכות, והשיב מרן שמכיון שזה נס 'שכיח' מותר לבקש שהרי כל חיינו הם בנס ומותר לבקש על החיים ועל הפרנסה.

התפלל

מתוך ספרו של רבינו
"אורחות יושר"

ח. בבוקר יש לומר מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שהוצאתני מאפלה לאורה.

מרן הגר"ח זצוק"ל בפירושו על הירושלמי ביאר, שאפשר שאין כוונת הירושלמי שצריך לומר דברים הללו, אלא שכנגד מה שהיה ראוי לכל אדם להודות לקב"ה בחילוף זמנים אלו תקנו שלש תפילות שאנו מתפללים להודות על אותם הדברים. (ארחות יושר עם ביאור ערך תפילה)

הצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְׁבּוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

פרשת תוקת - מרן הגרמ"י לפקוביץ (כ"ו סיון) **פרשת בלק** - ראש ישיבת חברון הג"ר חיים סרנא (ה' תמוז)

פרשת פנחס - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז) **פרשת מטות** - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז)

פרשת מסעי - ראש ישיבת פונביץ הגאון רבי שמואל רוזנבסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי ראובן פיין זצ"ל

וכן להיפך, ראה בספר שיח השדה ח"ג בשבת ע"ד שרבינו מביא תירוץ מרבי ראובן בענין אם יין שבשיירי מנחה נאכל.

עריכת גורל

סיפר רבינו ששמע מרבי ראובן פיין, שבשהותו עם תלמידי ישיבת מיר בעיר שנחא, היה בחרו שחפץ ללמוד שפת אנגלית לצורך פרנסתו, ועשה גורל הגר"א, ועלה לו הפסוק 'מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה'... (דרך שיחה חלק א', פתיחה, וראה שם דעת רבינו אודות עריכת גורלות)

נפקא מינה כשיש מלחמה

בשנת תשי"ח (טרם נערך 'מבצע סיני') היתה תקופה של מתח בארץ ישראל, ובפרט בגבול ירדן, בחורים רבים גויסו אז לצבא למילואים, והיתה היערכות רבה.

ובאותם ימים היה רבינו גר סמוך לבנין הכולל, ברחוב אור החיים, ורבי ראובן היה גר סמוך לכולל, ושניהם היו יושבים ולומדים, כל אחד את לימודיו שלו, בהתמדה רבה עד שעות הלילה המאוחרות.

לילה אחד החלו להישמע פיצוצים מחרידים וענני אש נראו באויר השמים במרחב הפתוח (שכן בתקופה ההיא כמעט שלא היו בנינים נוספים באזור בני ברק, ומבנין הכולל ניתן היה לצפות עד לפתח תקוה וכפר סבא).

רבי ראובן נבהל מאוד והי' בטוח שפרצה מלחמה. והנה הוא מביט ורואה כי רבינו יושב שליו ורגוע שקוע בתלמודו וכאילו לא אירע דבר.

הוא ניגש אליו ואמר לו, יש פצצות ובלגן גדול בחוץ.

רבינו הגיב לו בשלוה: מה יש להתבלבל, הספק היחיד שיש לי בשעה זו, האם 'טנק' הוא דבר המקבל טומאה או אינו מקבל טומאה---

רבי ראובן נפעם כולו, והיה חוזר על עובדא זו בפני מכריו.

אלא שבכך לא תם הסיפור: כשסח רבי ראובן בפני הצדיק רבי יוסף ליס את המעשה, העיר לו בשנינות: מסתבר שבכל זאת רבי חיים היה קצת מתוח, כי מה ספק יש כאן, הלא טנק הוא כלי מתכות, וכלי מתכות מקבל

טומאה גם אינו מטלטל מלא וריקן (חולין כ"ה א')... (וראה בספר דרך שיחה פר' בראשית תגובת רבינו כאשר סחו בפניו את העובדא הלז) (מבנו הגאון רבי

שבת פיין מראשי ישיבת תפארת התלמוד).

נודה למי מקוראנו שיש ביכולתו, יואיל לשלוח תמונות דמות דיוקנו של רבי ראובן זצ"ל למערכת ל:

ig0533145900@gmail.com

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310

(מערכת וארכיון "דברי שי"ח" שומרת לעצמה את כל הזכויות ואין להעתיק ללא רשות).